

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 iunie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Constantin Alerguș,

Judecătorii – Petru Moraru și Nadejda Toma,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2016, în cauza penală în privința lui

Nerean Nadejda Grigore, născută la 16 mai 1985, originară și domiciliată mun. Chișinău, str. N. Zelinski, 10, ap. 33.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 21.11.2014 – 26.03.2015;

Instanța de apel: 22.05.2015 – 11.01.2016;

Instanța de recurs: 22.03.2016 – 15.06.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 26 martie 2015, Nerean Nadejda a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 (una mie) unități convenționale, echivalentul a 20000 (douăzeci mii) lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată SRL „Playmania” a fost admisă, fiind dispusă încasarea în mod solidar de la Nerean Nadejda și Nerean Veaceslav în beneficiul SRL „Playmania” a sumei de 185000 (una sută optzeci și cinci mii) lei, cu titlu de prejudiciu material.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Nerean Nadejda, în perioada de timp 28 februarie - 06 martie 2011, fiind angajată în calitate de operator-casier la SRL „Playmania”, amplasată pe adresa mun. Chișinău, str. Alba-Iulia, 23/3 și fiind persoană cu răspundere materială deplină, având intenția însușirii ilegale a bunurilor altei persoane încredințate în administrarea sa, fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Nerean Veaceslav, în privința căruia cauza penală a fost disjunsă într-o procedură separată, acționând prin intenție directă, din motive de profit, folosindu-se de situația de serviciu, a însușit ilegal de la SRL „Playmania”, bani în sumă de 185000 lei, pe care i-a încărcat în aparatul de joc „American Roulette” fără a introduce mijloacele bănești în aparatul de casă, cauzând, astfel, părții vătămate SRL „Playmania” o daună materială în proporții deosebit de mari în sumă de 185000 lei.

3. Procurorul, a contestat sentința cu apel solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Nerean Nadejda să fie recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului acuzatorul de stat a invocat, că prima instanță incorect a recalificat acțiunile lui Nerean Nadejda din prevederile art. 191 alin. (5) Cod penal, în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, deoarece toți martorii au confirmat faptul că aceasta a participat la scoaterea și însușirea sumelor bănești din aparatele electronice ce aparțin SRL „Playmania”.

La fel, prin intermediul terțelor persoane, ea juca și primea banii care erau câștigați, contrar funcției și statutului pe care îl avea în întreprindere.

A mai indicat apelantul, că la stabilirea pedepsei prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal, de faptul că infracțiunea săvârșită atentează la proprietatea privată a persoanei, de faptul că inculpata s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată, fiind anunțată în căutare. Prima instanță nu a stabilit careva motive din care ar rezulta că nu este rațional ca inculpatul să execute pedeapsa închisorii, în condițiile în care Nerean Nadejda nu și-a recunoscut vina.

3.1. Avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, a depus cerere de apel prin care a solicitat repunerea apelului în termen, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința inculpatului.

În motivarea apelului, apărarea a indicat, că sentința de condamnare este bazată pe presupuneri, în instanța de judecată nu au fost prezentate probe prin care s-a dovedit faptul ca Nerean Nadejda se afla în imposibilitate de a se prezenta în fața instanței, iar acest lucru nu poate fi calificat drept neprezentare intenționată.

Prima instanță a făcut referire la faptul ca vinovăția lui Nerean Nadejda este demonstrată prin declarațiile reprezentantului părții vătămate, Bezzubov Serghei, care de fapt poartă un caracter declarativ.

Acuzarea nu a prezentat probe concludente pentru dovedirea vinovăției inculpatului, cu toate că a avut posibilitate de a ridica secvențele video prin care să demonstreze faptul că Nerean Nadejda, a admis utilizarea aparatelor de joc fără a încasa și a depune banii în casa întreprinderii, nu au fost prezentate descifrările convorbirilor telefonice prin care ar fi fost demonstrat că martorul Railean Tatiana a telefonat la pretinsa dată pentru a reveni la serviciu după concediul de boala, nu au fost prezentate tabelele de evidență a timpului de muncă prin care s-ar fi stabilit dacă Railean Tatiana s-a aflat în concediu de boală, aceste acțiuni de urmărire penală ar fi demonstrat vinovăția sau nevinovăția inculpatului.

În opinia apelantului, poartă un caracter declarativ constatările instanței bazate pe declarațiile reprezentantului părții vătămate Bezzubov Serghei și a martorului Catan Ruslan, primul fiind administratorul SRL „Playmania”, iar celălalt stăpânul afacerii, precum că după ce au aflat despre lipsa sumei de 185000 lei, ultimii au constatat noi încălcări - sustrageri din partea lui Nerean Nadejda și anume sustrageri de sume bănești, însă nu s-au adresat la poliție deoarece doreau soluționarea amiabilă a conflictului.

Prima instanță a făcut referire la declarațiile lui Zamornea Roman și Untilă Andrei, apreciindu-le ca probe întru învinuirea lui Nerean Nadejda, fără a da apreciere însă declarațiilor contradictorii oferite în ședința de judecată precum și a celor contrar opuse făcute în cadrul urmăririi penale și potrivit materialelor prezentate de apărare.

A mai relevat apărătorul, că la 30 martie 2015, amenda aplicată în mărime de 50% a fost achitată, iar în perioada 30 martie - 04 mai 2015, avocatul a fost în imposibilitate de a depune cererea de apel din motive de sănătate, fapt confirmat prin extrasul anexat la cererea de apel.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2016, apelul declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului a fost respins ca fiind depus peste termen, iar apelul procurorului a fost admis cu casarea sentinței în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Nerean Nadejda a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 191 alin. (5) Cod penal, la 8 (opt) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În rest, sentința a fost menținută.

4.1. Cu referire la apelul declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, instanța de apel având în susținere prevederile art. art. 230 alin. (2), 402, 403 Cod de procedură penală și practica judiciară relevantă, a evidențiat, că sentința motivată i-a fost înmănată avocatului la 26 martie 2015, iar apelul a fost declarat la 07 mai 2015, după expirarea termenului legal de atac, în lipsa motivelor întemeiate care ar justifica tardivitatea depunerii cererii de apel.

4.2. Verificând legalitatea și temeinicia sentinței prin prisma motivelor invocate în apelul procurorului, instanța de apel a constatat în fapt, că Nerean Nadejda, în perioada de timp 28 februarie - 06 martie 2011, fiind angajată în calitate de operator - casier la SRL „Playmania”, amplasată pe adresa mun. Chișinău, str. Alba-Iulia, 23/3 și fiind persoană cu răspundere materială deplină, având intenția însușirii ilegale a bunurilor altei persoane încredințate în administrarea sa, fiind în înțelegere prealabilă și de comun acord cu Nerean Veaceslav, în privința căruia cauza penală a fost disjunsă într-o procedură separată, acționând prin intenție directă, din motive de profit, folosindu-se de situația de serviciu, a însușit ilegal de la SRL „Playmania” bani în sumă de 185000 lei, pe care i-a încărcat în aparatul de joc „American Roulette” fără a introduce mijloacele bănești în aparatul de casă, cauzând astfel, părții vătămate SRL „Playmania” daune materiale în proporții deosebit de mari, în sumă de 185000 lei.

Instanța de apel a stabilit, că examinarea cauzei în prima instanță a avut loc în lipsa inculpatului Nerean Nadejda, care s-a eschivat de la prezentarea în fața instanței, ca urmare fiind anunțat în căutare, în ședințele instanței de apel fiind cercetate declarațiile inculpatului date la faza de urmărire penală, concluzionând că nerecunoașterea vinovăției și susținerile că nu a săvârșit infracțiunea imputată nu echivalează cu achitarea, deoarece probele prezentate în sprijinul învinuirii, verificate în ședința instanței de apel dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 191 alin. (5) Cod penal.

În susținerea acestei concluzii, instanța de apel a mai reținut următoarele probe: declarațiile reprezentantului părții vătămate Bezzubov Serghei, a martorilor Răilean Tatiana, Zamornea Roman, Untilă Andrei, Catan Ruslan, precum și a Registrului de evidență a datelor aparatelor de joc pentru perioada 27 februarie 2011-05 martie 2011 (f. d. 8-14, vol. I); încheierea firmei de audit din 05 octombrie 2011, potrivit căreia: în perioada de timp 28 februarie - 06 martie 2011 inclusiv, conform datelor de casă zilnice, jurnalului de control a aparatului de casă, nu a fost reflectată suma de încărcare a mijloacelor bănești pentru efectuarea jocului în sumă de 185000 lei, conform datelor interne a contorului, la fel a dus la nerefectarea datelor contabile de încasare a sumei de 185000 lei (f. d. 45-46, vol. I).

Conducându-se de prevederile art. 101 Cod de procedură penală și explicațiile din pct. 17 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție „Cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor” nr. 23 din 28 iunie 2004, instanța de apel a conchis, că inculpatul Nerean Nadejda a săvârșit însușirea bunurilor altei persoane, încredințate în administrare vinovatului, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu, în proporții deosebit de mari.

Astfel, poziția primei instanțe precum că, Nerean Nadejda a încărcat aparatul de joc fără a primi bani în realitate și a le introduce în aparatul de casă a fost respinsă, deoarece potrivit declarațiilor martorilor Zamornea Roman și Untilă Andrei, de rând cu ei juca la aparatele electronice ce aparțin SRL „Playmania” și inculpatul Nerean Nadejda.

Erau cazuri când inculpatul le suna și îi ruga să vină ca să joace pentru că a pierdut o sumă de bani, iar banii câștigați erau împărțiți în jumătate.

4.3. La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel cu referire la prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, ținând cont de gradul pericolului social al infracțiunii săvârșite, că infracțiunea imputată inculpatului este deosebit de gravă, săvârșită cu intenție, de personalitatea inculpatului, care nu a recunoscut vinovăția, anterior nu a fost judecat, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, de lipsa circumstanțelor atenuante și agravante, cât și de faptul că prejudiciul cauzat nu a fost restituit, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, instanța de apel a concluzionat, că scopul pedepsei, poate fi atins prin aplicarea pedepsei închisorii în cuantumul minim prevăzut de norma incriminată, considerând-o una echitabilă.

5. Avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, a declarat recurs ordinar fără a specifica un anumit temei din cele 16 conținute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală pentru declararea recursului, solicitând casarea deciziei instanței de apel și încetarea procesului penal în privința lui Nerean Nadejda.

În motivarea recursului, avocatul a menționat că instanța de apel neîntemeiat a pus la îndoială extrasul medical anexat la cererea de apel și a considerat apelul depus peste termen, or, apărătorul la acel moment se afla în imposibilitate de a se deplasa, iar instanța nu a obligat partea să prezinte actele ce au stat la baza eliberării acelu extras.

Relevă apărătorul, că instanța de apel la stabilirea vinovăției inculpatului Nerean Nadejda, a reținut declarațiile reprezentantului părții vătămate Bezzubov Serghei, martorului Răilean Tatiana, Zamornea Roman, Untilă Andrei, Catan Ruslan.

La fel, instanța de apel a făcut trimitere la Registrul de evidență a datelor aparatelor de joc pentru perioada 27 februarie - 05 martie 2011, fără a specifica că aceste date de fapt confirmă declarațiile inculpatului și declarațiile (în special primare) a martorilor Zamornea Roman, Untilă Andrei precum și a lui Nerean Veaceslav condamnat prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 noiembrie 2013.

În opinia apărării, concluziile instanței de apel sunt pripite, deoarece potrivit teoriei dreptului penal, delapidarea averii străine reprezintă acțiuni de însușire ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului.

În cazul delapidării bunurilor altei persoane aflate în administrarea infractorului sunt transformate de către acesta într-un bun al său, creând posibilități de a se comporta față de bun ca față de un bun propriu, de a efectua acte de dispoziție cu privire la acel bun, iar în cazul săvârșirii faptei de cauzare de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere făptuitorul obține profituri de sine stătător și nu din bunurile sustrase, ci prin exploatarea ilegală a bunurilor proprietarului care urmau să fie predate în contul

proprietarului (suma de bani încărcată electronic în aparatul de joc a fost folosită cu scopul de a obține un câștig).

Insistă apărătorul, că Nerean Nadejda aflând despre neajunsul format în noaptea de 27 spre 28 februarie 2011 de către Nerean Veaceslav, a declarat acest lucru administrației SRL „Playmania”, iar la cererea acestora a întreprins măsuri de a recupera prejudiciul cauzat.

Totodată consideră avocatul, că instanța de apel a ignorat prezența la materialele cauzei a deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 noiembrie 2013, cu privire la calificarea acțiunilor lui Nerean Veaceslav, care reprezintă puterea lucrului judecat.

Cu referire la prevederile art. art. 16, 60, 332 alin. (1) Cod de procedură penală, recurentul consideră că în speță, procesul penal intentat în privința lui Nerean Nadejda, urmează a fi încetat.

6. Procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului, solicitând respingerea acestuia, din motiv că argumentele invocate de recurent au constituit obiect de examinare în cadrul instanței de apel, care a respectat prevederile art. art. 414, 417 Cod de procedură penală și s-a pronunțat detaliat asupra lor.

6.1. Administratorul SRL „Playmania”, Bezzubov Serghei la fel a prezentat referință la recursul avocatului Scripnic Veaceslav declarat în numele inculpatului, solicitând inadmisibilitatea acestuia, din motiv că partea apărării a omis termenul de declarare a apelului, fără a prezenta motive întemeiate în acest sens.

Totodată, reprezentantul părții vătămate este de opinia că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, stabilind cu certitudine probele prezentate, care conțin o dovadă convingătoare cu privire la vinovăția inculpatului.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, ținând cont de opiniile expuse în referințe, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

După cum rezultă din conținutul recursului declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, acesta nu a indicat nici un temei pentru declararea recursului din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, însă din textul recursului se întrevide dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, prin care apelul apărării a fost respins ca fiind depus peste termen.

În esență, recursul apărării se axează pe ideea că instanța de apel nu a examinat complet și obiectiv cererea cu privire la repunerea apelului în termen, adoptând în acest sens o soluție ilegală.

Colegiul penal, examinând cererea de recurs, constată netemeinicia argumentelor recurentului cu privire la greșita apreciere de către instanța de apel a termenului depunerii apelului de către avocatul Scripnic Veaceslav, din următoarele considerente.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din prima instanță, sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău prin care Nerean Nadejda a fost condamnată în baza art. 196 alin. (4) Cod penal, la amendă în mărime de 1000 unități convenționale, a fost pronunțată integral la 26 martie 2015 (f.d. 228, vol.I), sentința fiind înmănată în aceeași zi avocatului Scripnic Veaceslav, despre care fapt a fost consemnat în recipisa anexată la dosar (f.d. 14, vol. II).

Avocatul Scripnic Veaceslav a declarat apel, care a fost înregistrat în cancelaria Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, la 07 mai 2015 (f.d. 31, vol. II).

Potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

În corespundere cu art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

În conformitate cu art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Cu referire la prevederile normelor enunțate, Colegiul penal evidențiază, că instanța de apel corect a sesizat, că în speța dată, termenul de declarare a apelului a început să decurgă la 27 martie 2015 și a expirat la 13 aprilie 2015, aceasta fiind și ultima zi de declarare a apelului, pe când la caz, apelul declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului a fost înregistrat în cancelaria Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău, la 07 mai 2015, adică cu omiterea termenului legal.

În astfel de circumstanțe, se observă, că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat că întârzierea menționată nu a fost determinată de motive întemeiate, or, faptul că la cererea de apel avocatul a anexat copia Trimiterii – Extras, eliberată de Centrul Consultativ Diagnostic (f.d. 35, vol. II), nu denotă că ultimul s-a aflat în concediu medical, această copie nefiind în esență un certificat confirmativ al faptului că apelantul nu s-a putut deplasa, ci confirmă că în perioada 30 martie – 04 mai 2015, Scripnic Veaceslav a primit tratament medicamentos și proceduri de acupunctură.

Alegațiile recurentului precum că, instanța de apel neîntemeiat a pus la îndoială actul medical prezentat și nu a obligat apelantul să prezinte și alte probe, inclusiv actele ce au stat la baza eliberării acestui extras, nu pot fi reținute, deoarece fiind cel interesat de soarta dosarului, apelantul urma singur să întreprindă toate măsurile necesare de acces la instanță, inclusiv să dovedească că omiterea termenului de contestare a sentinței a avut loc din motive justificate.

În astfel de circumstanțe, instanța de recurs menționează, că soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a R. Moldova nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

Pe lângă aceasta, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

În sensul normei enunțate, se subînțelege că recursul ordinar nu are niciun suport legal în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac.

Ca urmare, circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, recursul ordinar fiind unul vădit

neîntemeiat, iar odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Scripnic Veaceslav în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 ianuarie 2016, în cauza penală în privința lui *Nerean Nadejda Grigore*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 iulie 2016.

Președinte

Constantin Alerguș

Judecătorii

Petru Moraru

Nadejda Toma